

vergadering **C55**  
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

**Commissievergadering**

Commissie voor Onderwijs

van 3 december 2015

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over Intensieve Begeleiding Alternerend Leren (IBAL) en brugprojecten – 102 (2015-2016)                                                | 3  |
| VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de hervorming van het geïntegreerd onderwijs (gon) en van het inclusief onderwijs (ion) – 180 (2015-2016)                         | 6  |
| VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het aanbieden van tijdelijk onderwijs aan huis voor leerlingen van elke erkende school – 190 (2015-2016)                           | 11 |
| VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de 'reparatiewet' van federaal minister De Block betreffende de regeling van de geestelijke gezondheidsberoepen – 204 (2015-2016) | 13 |

**VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over Intensieve Begeleiding Alternerend Leren (IBAL) en brugprojecten – 102 (2015-2016)**

**Voorzitter: de heer Jos De Meyer**

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Voorzitter, minister, zoals u in mijn tekst kunt zien, gaat dit over een vraag die al een tijd geleden werd ingediend, namelijk in augustus-september. De aanleiding ervoor was een informatievergadering in juli waarop toelichting werd gegeven over de projectoproepen van de brugprojecten en de Intensieve Begeleiding Alternerend Leren (IBAL). In opvolging daarvan werd nog aan de projectoproepen gesleuteld en enkele dagen later werd de informatie finaal ter beschikking gesteld van alle betrokkenen. Tegen 18 augustus dienden de potentiële promotoren een projectvoorstel in te dienen. Voor zowel IBAL als voor de brugprojecten, werden per Regionaal Onderwijs Platform (ROP) urencontingenten en trajecten vastgelegd. De projectoproep vermeldt dat de goedgekeurde projecten van start gaan op 1 september.

Aan de hand van de verschillende data is het voor ons duidelijk dat het echt wel heel snel moest gaan om projecten aan te vragen. En dat is niet vanzelfsprekend. Een aantal ROP's hebben tijdens de zomermaanden vergaderd om afspraken te maken met de partners die toen reeds projecten realiseerden. Gezien de krapte van middelen en timing, vergde dit van elke partner ook wel een stevig engagement. Pas op 1 september, in de late namiddag, werd er meegedeeld welke projectaanvragen werden goedgekeurd. Op dat moment was het schooljaar gestart en werd verwacht dat alle inspanningen geleverd werden voor de jongeren in het systeem deeltijds werken en leren, om een voltijds engagement op te nemen. Het is niet vanzelfsprekend om dit meteen ook waar te maken.

Er werden geen gegevens ter beschikking gesteld over het aantal aangevraagde uren per indiener. Wel werd aangegeven dat het "niet mogelijk zal zijn om de aangevraagde uren van elke organisatie binnen elk ROP te honoreren; een compromis is noodzakelijk. Bijkomend: naast de uren dienen er ook trajecten te worden verdeeld."

Omdat het open projectoproepen waren, wordt men nu in een aantal ROP's geconfronteerd met nieuwe aanbieders die zich op geen enkele manier kenbaar hebben gemaakt binnen een ROP tijdens de periode waarin projectvoorstellen konden worden ingediend. Dit doorkruist vaak de eerder gemaakte afspraken binnen een ROP. De verantwoordelijkheid om de uren en contingenten binnen een ROP te verdelen, wordt nu bij de ROP-voorzitter gelegd. Nochtans is dit nergens voorzien in de taakstelling van het ROP. Bij de mensen van de ROP's voelt het aan als het doorschuiven van de hete aardappel van de organisatie naar de ROP-voorzitters. Zij moeten in consensus protocollen afsluiten met mogelijke partners die ze nog niet kennen, waarvan ze niet weten welke dossiers ze hebben ingediend, welke methodieken ze hanteren, welke uren en/of contingenten aan hen zijn toegewezen en wat desgevallend de meerwaarde zou kunnen zijn, complementair aan de bestaande partners.

Ten slotte blijkt dat er na 1 september nog een heleboel administratieve verplichtingen waren wat betreft de contracten van de brugprojecten. Het vergt toch wel enige tijd om dit allemaal in orde te brengen.

Het valt bijzonder moeilijk uit te leggen aan de betrokkenen, in de eerste plaats aan de jongeren zelf, dat op 1 september nog niet duidelijk was wie welke projecten zal realiseren en hoe het voltijds engagement gerealiseerd kan worden.

Dit is allesbehalve fijn. We stellen vast dat de mensen op het terrein wel goed voorbereid aan de slag willen gaan, maar dat is niet vanzelfsprekend.

Als we met het oog op de toekomst verwachten dat het voltijds engagement wordt ingevuld, moeten we bekijken op welke manier dit sneller kan, zodat op 1 september duidelijk is wie welke projecten zal aanbieden.

Vanuit de regio waar ik woon, heeft het ROP mij en diverse andere collega's gecontacteerd. Ons werd gevraagd om dit hier zeker en vast aan te kaarten. De mensen zijn van heel goede wil, maar ze willen de gang van zaken even duidelijk maken en ze laten weten hoe moeilijk het nu is. Ze zitten ook met een aantal concrete vragen. In september waren die vragen natuurlijk nog veel crucialer dan vandaag, maar toch blijven er nog zaken onduidelijk.

Minister, vandaar de volgende vragen. Er zijn uren die toegekend moeten worden aan de promotoren. Met die uren moeten ze een bepaald aantal trajecten afleggen. Waaraan moet een traject voldoen om aanvaard te worden? Op basis van de beschikbare informatie is dat niet helemaal duidelijk.

Wat zijn de gevolgen en de te volgen procedures als een ROP er niet in slaagt om binnen de voorziene termijn unaniem een protocol te ondertekenen voor een of beide projecten? Een aantal aanvragers zitten nog in een beroepsprocedure, waarover in de projectoproepen zelf nochtans niets staat vermeld. Wat gebeurt er met de uren die eventueel vrijkomen na de niet-goedkeuring van deze dossiers? Wordt er opnieuw een 'open' projectoproep gelanceerd binnen dat betrokken ROP waarop alle mogelijke kandidaten kunnen intekenen, of wordt het vrijgekomen pakket uren toegewezen aan een ROP? Is het opnieuw de ROP-voorzitter die dan een verdeling moet doorvoeren?

Hoe zal de tussentijdse evaluatie van deze projectoproepen verlopen? In welke mate wordt het werkveld daarbij betrokken? Wat is de rol van ROP Vlaanderen hierin? Welk statuut heeft een jongere die deelneemt aan een brugproject? Voor de verzekering is het immers een groot verschil of de jongere als werknemer of stagiair wordt ingeschakeld. En ten slotte, en dat is de belangrijkste vraag: hoe kunnen we voorkomen dat zelfs op 1 september de promotoren nog niet gekend zijn? Er moet daarover veel eerder duidelijkheid worden geschapen.

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Voorzitter, collega's, ik dank u voor deze vraag die al een tijdje geleden is ingediend. Het is goed dat dit thema wordt aangekaart. Voor zowel de projecten inzake Intensieve Begeleiding Alternierend Leren als de brugprojecten wordt steeds gewerkt met te verdelen uren en sinds kort gebeurt dit ook op basis van het aantal trajecten. De IBAL-projecten willen jongeren extra ondersteunen bij de opstart van hun tewerkstelling. Brugprojecten zijn projecten die al enige vorm van arbeidsparticipatie inhouden, maar ze zijn gericht op jongeren die weliswaar arbeidsbereid zijn, maar hun arbeidsgerichte attitudes en vaardigheden nog verder moeten ontwikkelen. Beide projecten worden uitgevoerd door externe partners.

Het feit dat nu ook wordt gewerkt met trajecten is een gevolg van de Europese regelgeving die voorschrijft dat een project een bepaald aantal trajecten of deelnemers moet hebben. Een traject wordt aanvaard zodra er een vorm van begeleiding is geweest, ongeacht het aantal uren dat deze begeleiding heeft geduurd. Jongeren moeten dus niet langer dan nodig in een traject blijven om aan een vooraf opgelegd aantal uren te voldoen. Ze gebruiken maar het pakket uren waaraan nood is. Dat is goed, want het maakt maatwerk mogelijk. De richtlijnen die elke organisator ontvangt, maken in die zin geen melding van een minimumduur van een traject, maar benadrukken dit maatwerkprincipe.

Wat zijn de gevolgen als een ROP binnen de voorziene termijn er niet in slaagt om een protocol te ondertekenen? Een ROP krijgt na de oproep een termijn van een maand om te komen tot een verdeling van het aantal uren en trajecten over de verschillende aanbieders. In de overgrote meerderheid van de gevallen lukt dit ook. Voor dit schooljaar was er een ROP – Antwerpen – dat binnen de opgelegde deadline geen consensus bereikte. Voor dat ROP is het Departement Onderwijs en Vorming als bemiddelaar opgetreden. Uiteindelijk bereikte dat ROP toch een akkoord, op 16 oktober 2015, dus twee weken na de deadline.

Wat de derde vraag betreft, is het zo dat de oproep in punt 6 melding maakt van een beroepsprocedure wanneer een organisator niet akkoord gaat met de genomen beslissing. Het staat een organisator vrij om een beroepsprocedure op te starten. Ik ben me ervan bewust dat een beroepsprocedure inderdaad de opstart in sommige ROP's vertraagt. Momenteel zijn er echter geen lopende beroepsprocedures meer. De laatste beroepsprocedure werd op 1 oktober 2015 afgerond. Als na afloop van zo'n beroepsprocedure blijkt dat er uren vrijkomen, zullen deze eerst worden verdeeld over de andere organisatoren als dit hun begroot aantal uren niet overschrijdt. Als het aantal vrijgekomen uren hoger is dan het aantal begrote uren, dan moeten deze uren opnieuw beschikbaar worden gesteld via een oproep voor dat specifieke ROP. Dit is echter nergens het geval geweest.

Hoe zal de tussentijdse evaluatie van de projectoproepen verlopen? Er is met de ROP-voorzitters overeengekomen dat er een nauwe opvolging is van de brug- en IBAL-projecten via ROP Vlaanderen. Op het eerste ROP Vlaanderenoverleg, bij het begin van het schooljaar, is overeengekomen om op het eerstkomende overleg van 4 december goedepraktijkvoorbeelden van de IBAL-projecten voor te stellen. Het spreekt voor zich dat de ROP-voorzitters hun ROP hierover bevragen en zo het werkveld zo nauw mogelijk betrekken bij deze goedepraktijkvoorbeelden. ROP Vlaanderen is het aangewezen forum om knelpunten allerhande te signaleren, wat kan worden meegenomen bij de uitwerking van toekomstige projectoproepen.

Het statuut van jongeren in een brugproject is al enige jaren een voorwerp van discussie. De bepaling van dit statuut is de bevoegdheid van mijn federale collega bevoegd voor werk. Na overleg tussen mijn administratie en kabinet, het Fonds voor Arbeidsongevallen, het Fonds voor Beroepsziekten, de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het kabinet van minister Kris Peeters besliste de federale overheid om jongeren in een brugproject voor de toepassing van het koninklijk besluit betreffende de bescherming van stagiairs te beschouwen als stagiair.

Dit betekent dat de arbeidsongevallenverzekering dient te worden opgenomen door de school, maar dat de school ook een beroep kan doen op het Fonds voor Beroepsziekten als de organisator beslist het gezondheidstoezicht te laten uitvoeren door de school. Deze informatie werd meegedeeld aan alle betrokkenen op 16 november 2015. Verder zijn jongeren in een brugproject al sinds enige tijd ook onderworpen aan de welzijnswetgeving, waardoor er voor deze jongeren ook risicoanalyses, werkpostfiches en dergelijke dienen te worden opgemaakt. Dit werd bij de start van het schooljaar nogmaals duidelijk gecommuniceerd naar de organisatoren. Dit is overigens geen wijziging ten opzichte van het verleden.

Door vroeger een oproep naar de organisatoren open te stellen, kunnen we problemen voorkomen. Dit was voor dit schooljaar niet mogelijk door de duur van het voorafgaande parcours om te komen tot deze oproepen, waarbij er lange tijd onduidelijkheid was over de beschikbare middelen vanuit Europa en de invulling van deze middelen. Het protocol – wat het bewijs is van mijn woorden, mocht u eraan twifelen – tussen het Departement Onderwijs en Vorming en het Europees Sociaal Fonds (ESF) dateert pas van 17 juli 2015. Het was onmogelijk om daarin sneller te gaan, maar nu alles vastligt, kunnen we volgend schooljaar veel vroeger starten.

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Minister, bedankt voor het verduidelijkende antwoord. Het is goed dat we volgend jaar heel wat vroeger kunnen starten. Het is nodig om op 1 september klaar te zijn. De promotoren moeten gekend zijn en de afspraken gemaakt. Het is interessant om weten welke aanpassingen er nodig zijn op basis van de evaluatie die zal gebeuren. De bedenkingen die mij bereiken van op het terrein, maken duidelijk dat een en ander best vlotter kan verlopen.

Het is in elk geval positief dat er slechts één ROP is waar bemiddeling nodig was. Bij de andere is het wel vlot verlopen. De verwachting bij de start lag toch wel anders, vooral omdat er nieuwe promotoren waren en omdat men niet kon inschatten in welke mate dit problemen zou opleveren.

Het is ook interessant om te bekijken of de promotoren die actief zijn op het terrein en de nieuwe promotoren er gemakkelijk in slagen om de nodige kwaliteit te leveren. Het gaat hier om jongeren die veel begeleiding nodig hebben. Het is niet vanzelfsprekend om dat op te nemen. Ik verneem van de promotoren dat het een hele uitdaging is om met de middelen die zij hebben, te realiseren wat nodig is. De begeleiding die aangeboden wordt binnen de verschillende brugprojecten, is niet overal hetzelfde. Een aantal promotoren investeren daar extra in omdat zij dat als een doel vooropstellen voor hun organisatie. Maar niet elke organisatie heeft die mogelijkheid. Daarom vind ik het interessant om op te volgen wat de verschillen zijn tussen de promotoren, vooral in het kader van de begeleiding van deze jongeren. In welke mate wordt dat in die evaluatie opgenomen? Ik vind het interessant om dat te bekijken omdat het nu net de bedoeling moet zijn om die jongeren te laten doorstromen naar projecten waarin arbeidsrijpheid vereist is en ook gerealiseerd wordt.

Minister, ik zal de concrete antwoorden op de vragen aan de ROP's overmaken.

**Minister Hilde Crevits:** Dank u voor de aanvullende opmerkingen. Ik zal rekening houden met uw opmerking over de evaluatie. Ik zal dat opnemen met de bevoegde administratie.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de hervorming van het geïntegreerd onderwijs (gon) en van het inclusief onderwijs (ion)**  
– 180 (2015-2016)

**Voorzitter: de heer Jos De Meyer**

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Minister, deze vraag gaat over een belangrijk thema dat we niet hebben opgenomen in het M-decreet, maar waarvan we toch verwachten dat we in deze legislatuur een aantal stappen zullen kunnen vooruitzetten: de hervorming van het geïntegreerd onderwijs (gon) en het inclusief onderwijs (ion).

Kinderen met een motorische, visuele en auditieve beperking en kinderen met een autismespectrumstoornis hebben recht op gon-begeleiding. Deze begeleiding bestaat uit twee uur ondersteuning voor twee jaar per onderwijsniveau bij een matige handicap, en vier uur bij een ernstige handicap. Op deze manier kunnen leerlingen met een handicap of met leer- en opvoedingsmoeilijkheden les volgen in een gewone school.

Voor leerlingen met een matige of ernstige verstandelijke beperking, bestaat er ion-begeleiding. De leerling moet dan beschikken over een verslag voor het buitengewoon onderwijs, type 2. Deze begeleiding bestaat uit 5,5 lestijden ondersteuning per week. Op deze manier kunnen kinderen met een beperking toch naar een school van hun keuze gaan.

Uit onderzoek bleek dat er een sterke toename van het aantal leerlingen met gon-begeleiding is geregistreerd de afgelopen jaren, zowel in het basis- als in het secundair onderwijs. Het is dan ook verontrustend om te lezen dat van alle gon-begeleiders 53,3 procent geen onderwijservaring heeft in het buitengewoon onderwijs, 43,4 procent geen onderwijservaring heeft in het gewoon onderwijs en 30,6 procent zelfs helemaal geen onderwijservaring heeft.

Minister, ik moet dan terugdenken aan uw woorden van daarnet dat scholen voor het buitengewoon onderwijs expertisecentra moeten worden in de toekomst. Dat betekent dat er voldoende expertise aanwezig moet zijn bij de mensen die leerlingen in het gewoon onderwijs begeleiden.

Ouders signaleerden me dat de gon-begeleiding van twee uur per week voor twee jaar onvoldoende is. De specifieke nood aan ondersteuning of de stoornis van het kind verdwijnen niet na twee jaar. Ook volgens leerkrachten volstaan niet altijd de uren waarop de leerlingen uit de klas worden genomen voor extra begeleiding. Een suggestie die de leerkrachten gaven, was om de gonbegeleiding eerder in de vorm van leerkrachtondersteuning te organiseren.

In september 2013 startte de Vlaamse overheid het overleg op met de partners die betrokken waren bij de stuurgroep van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) over de resultaten van dat onderzoek. De bedoeling was om de gon- en ion-begeleiding te hervormen. In het M-decreet zijn op dat vlak al enkele stappen gezet, maar het is belangrijk om zo snel mogelijk duidelijkheid te creëren over de hervorming.

Minister, op welke manier zal de begeleiding die nu via gon en ion is uitgebouwd, worden hervormd? Wat is de stand van zaken van het overleg met de partners? Binnen welke termijn wilt u duidelijkheid brengen over gon en ion?

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Mevrouw Helsen, de vraag die u stelt, is bijzonder actueel omdat het overleg volop bezig is. Bedoeling is om de maatregelen te hervormen. We moeten evolueren naar een systeem waarbij de onderwijsbehoefte van het kind veel meer centraal komt te staan. Ook lijkt het me aangewezen dat de maatregelen soepeler kunnen worden ingezet.

Ik kan momenteel niet veel meer zeggen. De resultaten van het OBPWO worden in nauw overleg met de sociale partners doorgesproken. Het is mijn bedoeling om maximaal tot een gedragen voorstel te komen. Er zijn al heel wat bilaterale gesprekken gevoerd met de sociale partners, en die lopen de volgende weken verder.

Het is de ambitie om tegen begin 2016 de contouren uit te tekenen. Deze moeten dan nog in regelgeving worden omgezet, waardoor we ten vroegste met de uitrol kunnen starten op 1 september 2016. Dat is een realistische timing. Dan zijn we twee schooljaren na het M-decreet en weten we al goed wat de effecten daarvan zijn. Alles hangt af van de dynamiek van de komende dagen en weken. Ik hoop te komen tot een zuiver concept.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Het feit dat u zegt te willen vertrekken vanuit de onderwijsbehoefte van kinderen, vind ik zeer belangrijk. Meer flexibiliteit aan de dag leggen in de regelgeving, vind ik eveneens belangrijk. Met de nieuwe regeling moeten

we echt kijken naar de kinderen die in het gewoon onderwijs zitten. Het kader is anders dan in het verleden. We willen meer inclusief werken, en dat betekent dat meer leerlingen in het gewoon onderwijs blijven, maar dat kan alleen als we in voldoende ondersteuning voorzien voor een aantal kinderen. Doen we dat niet, dan is de overstap naar buitengewoon onderwijs waarschijnlijk wel nodig. In het verleden was het zo dat eerst de stap werd gezet naar het buitengewoon onderwijs en dan een terugkeer werd gemaakt met bijkomende ondersteuning. Nu moeten we het omkeren.

Voor een aantal kinderen zijn er extra's nodig die vandaag niet mogelijk zijn binnen het gewoon onderwijs en waarbij de expertise van het buitengewoon onderwijs wordt ingezet. Het is goed om na te gaan welke voorwaarden er gesteld moeten worden om te kunnen spreken van expertise. Uit de cijfers blijkt dat het zeer moeilijk is om expert te zijn in het gewoon onderwijs als men geen ervaring in dat onderwijs heeft opgebouwd. Het gewoon onderwijs moet echt kunnen rekenen op experts die ondersteuning bieden.

Er moet worden vertrokken van de onderwijsnoden en er moet een gepast antwoord op maat van het kind worden geboden. We moeten niet vertrekken vanuit een regel die moet worden toegepast. Het is erg belangrijk dat dit gebeurt voor alle mogelijke problemen die zich stellen. Nu wordt dit gekoppeld aan bepaalde typologieën en dit moet worden opengetrokken. Ondersteuning moet ook voldoende lang kunnen worden ingezet. Als dit toch op een bepaald moment onvoldoende blijkt, kan nog altijd het verslag worden overwogen.

Op die manier kunnen we een sterkere ondersteuning bieden aan het gewoon onderwijs, wat ook de bedoeling was van het M-decreet. Ik hoop dat het overleg met de partners in die richting kan evolueren.

**De voorzitter:** Mevrouw Krekels heeft het woord.

**Kathleen Krekels (N-VA):** Mevrouw Helsen geeft aan dat het verontrustend is dat er bij de gon-begeleiders geen onderwijservaring is. Ik wil dat relativeren. Gon-begeleiders worden soms aangenomen vanuit een bepaalde expertise of een vooropleiding, bijvoorbeeld logopedisten.

Logopedisten hebben niet per se in het onderwijs gestaan, maar ze hebben wel de nodige expertise, knowhow en achtergrond vanuit de opleiding om kinderen met bijvoorbeeld dysfasie of dyspraxie te ondersteunen. Ze hebben dan wel geen ervaring opgedaan in lesgeven in het onderwijs, maar ze hebben wel deskundigheid om kinderen op een juiste manier te helpen en om leerkrachten op een juiste manier te begeleiden. Dit is een belangrijke nuance.

En dit brengt me bij het feit dat er niet echt een gelijk statuut is voor gon-begeleiding. Misschien moeten we dit toch eens bekijken in heel dit project, in het nieuwe decreet dat eventueel voor gon en ion wordt opgesteld. We moeten bekijken in welke mate we kunnen komen tot een bepaald statuut waaraan een gon-begeleider moet voldoen.

Er was ook de suggestie van leerkrachten om de gon-begeleiding eerder in de vorm van leerkrachtenondersteuning te organiseren. Die is er sowieso en is natuurlijk heel belangrijk, maar het is net een van de sterktes van gon dat ook op kindniveau gewerkt wordt. Ik wil onderstrepen dat mijn fractie erachter staat dat die begeleiding gehandhaafd blijft.

Dit brengt me bij de prewaarborg. In het kader van de beleidsnota hebben we er al over gesproken. Ik vraag me af in welke mate de prewaarborg en de gon elkaar kunnen aanvullen. Nu is het zo dat als men voor gon- of ion-begeleiding in aanmerking wil komen, er een verslag moet zijn, een diagnose. Ik veronderstel dat dit in het licht van de prewaarborg en de begeleiding die daaruit voortvloeit,



momenteel niet nodig is. Dat is belangrijk, we moeten het zeker zo houden. De begeleiding moet ook kindgericht blijven.

Wat zal de correlatie zijn in heel het gon- en ion-gegeven, met de leerlingenbegeleiding, met de waarborgregeling en met de visie op zorg in het algemeen?

Ik wil ook nog wijzen op de nood aan planlastvermindering. Veel middelen voor gon en ion gaan een beetje verloren aan administratie en coördinatie. Hoe zult u er in de toekomst op toezien, minister, om de procedures van gon en ion te vereenvoudigen?

Er is ook de kwestie van de versnippering van uren: de vele verplaatsingen kosten ook heel wat. Ik hoop dat er in de toekomst voldoende flexibiliteit zal zijn in de regelgeving en in de urenregeling van de gon-werking.

**De voorzitter:** De heer De Ro heeft het woord.

**Jo De Ro (Open Vld):** Mevrouw Krekels, wat u zegt, verbaast me. De prewaarborg is zo uitgetekend dat de 180 mensen die erin staan, de ervaring inderdaad vanuit het buitengewoon onderwijs naar het gewoon onderwijs moeten brengen, maar niet op kindniveau. Het moet gebeuren op systeemniveau, dus ten aanzien van de leerkrachten. We wilden dat maximaliseren.

Ik begrijp dat heel veel ouders die nu in het systeem zitten van gon en ion, die uren te weinig vinden. Als die uren allemaal per se naar het kind moeten gaan, wat een begrijpelijke vraag is vanwege ouders van kinderen, dan is twee of vier uur inderdaad te weinig, dat begrijpt iedereen. Ook daarover hebben we in het verleden gezegd dat dit op het systeem moet inwerken. Als de klasleerkracht niet voldoende ervaren is, de praktijk niet kent, er onvoldoende mee kan omgaan, dan zouden we iemand fulltime naast het kind moeten zetten, maar daar hebben we de middelen niet voor. Er moet dus aan het gewoon onderwijs gewerkt worden. Prewaorborg moet heel duidelijk naar de leerkrachten gaan.

En dan verontrusten de cijfers van mevrouw Helsen me wel. Uiteraard is iemand die logopedie of een andere paramedische scholing heeft gevolgd, heel welkom in het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Iets anders zult u me nooit horen verklaren. Maar als je wilt wegen, wilt sturen en wilt begeleiden naar leerkrachten toe, dan is enige onderwijservaring niet slecht.

Ik vrees een beetje dat wat we destijds bij het onderwijsvoorrrangsbeleid (ovb) en bij zorgverbreding (ZVB) zagen, ook het geval zal zijn, namelijk dat het altijd heel jonge mensen zijn met een grote motivatie. Dat heeft heel twee effecten. Ze hebben weinig of geen impact op oudere collega's die klasleerkracht zijn en dus altijd met die kinderen werken, en ze stromen vaak heel snel uit. Bij ovb en ZVB konden ze niet vastbenoemd worden, het waren ook tijdelijke uren, enzovoort.

We moeten de ervaring, zowel van buiten het onderwijs als van binnen het onderwijs, gebruiken om het gewoon onderwijs te versterken. Maar zeker bij mensen die van buiten het onderwijs instromen, is pedagogische begeleiding en nascholing nodig. Ze moeten immers een zekere impact kunnen hebben in een klas. Als buitenstaander zo maar impact hebben op een klasteam, op een lerarenteam is niet eenvoudig. Het is iets anders als men zelf weet hoe het marcheert. En ik heb hiermee absoluut niet gezegd dat mensen die kine of logopedie hebben gedaan, dat niet kunnen. Integendeel, het is goed dat er ervaring uit andere domeinen binnenkomt. Weten hoe een school werkt, hoe een klas werkt, is belangrijk. Er enige affiniteit en ervaring mee hebben, helpt toch in heel dit dossier, zowel voor de prewaarborg, voor gon als voor ion.

Minister, ik maak we wat zorgen over de cijfers die mevrouw Helsen heeft geciteerd. Gon en ion zijn echt belangrijke uren, het maximale moet eruit gehaald

worden. Als 30 procent geen enkele onderwijservaring heeft, vraag ik me af hoe die mensen worden opgevangen, begeleid en hoe ze impact kunnen hebben.

**Jos De Meyer (CD&V):** Minister, ik wil nog een aanvullend probleem signaleren, rechtstreeks vanuit het onderwijsveld. Er werd al gewezen op het inzetten van de juiste expertise. Een schoolbestuur dat bekommerd is om die juiste expertise, trekt in het secundair onderwijs een orthopedagoog aan. Die orthopedagoog heeft geen bekwaamheidsbewijs om les te geven, maar dat is ook zijn of haar opdracht niet. De persoon is voor de helft aangesteld om leerlingen te begeleiden en voor de andere helft om de leerkrachten te ondersteunen. De betrokkene wordt echter aangesteld in uren leerkracht, want er zijn geen andere uren vrij. De orthopedagoog met master-diploma wordt op die manier minder betaald dan iemand die een bacheloropleiding genoten heeft. Dit is uiteraard niet motiverend voor dit personeelslid om de job volgend jaar verder uit te oefenen.

Ik heb hier een schriftelijke vraag over gesteld, maar die werd verwezen naar een of andere hervorming die er ooit wel komt. Ik pleit ervoor, minister, om kleine problemen, die voor de personen in kwestie echter grote zorgen zijn, die zich voordoen ten gevolge van het M-decreet dat de leerlingenstromen doet veranderen, op korte termijn aan te pakken. Ik vraag u om voor die problemen op korte termijn te zoeken naar een oplossing.

**Minister Hilde Crevits:** Dames en heren, ik dank u voor de aanvullende opmerkingen die stuk voor stuk heel relevant zijn.

Wat gon betreft, is het een bijzonder goede zaak geweest dat we de gon-uren vorig jaar bevroren hebben. Stelt u zich voor dat we het niet gedaan hadden, dat we de signalen die er kwamen vanuit het veld dat er minder uren werden toegekend, hadden genegeerd, dan zouden we nu met een sterke vermindering gezeten hebben. En dat zou haaks staan op al wat u net hebt aangebracht, met name dat het logisch is dat kinderen die van het buitengewoon naar het gewoon onderwijs komen, dat enkel kunnen mits er een goede en correcte ondersteuning is.

Ik kan de cijfers die mevrouw Helsen heeft vermeld, niet betwisten. Ik word geconfronteerd met een realiteit. Op dit ogenblik zitten we met een sterk wijzigend landschap. Voor mij is het cruciaal, dat heb ik in het eerste deel van mijn antwoord gezegd, dat gon een beetje minder diagnoseafhankelijk wordt en zich meer ontwikkelt op maat van wat het kind specifiek nodig heeft. Het voorbeeld is al vaak gegeven van het kindje met autisme dat perfect kan functioneren in de klas. Het ene kind heeft niets nodig, het andere kind heeft wel begeleiding nodig. Nu zijn we niet in staat om op kindniveau te geven wat het kind nodig heeft.

Ik meen dat het mevrouw Krekels was die ernaar verwees dat het medisch attest dat nodig is, voor sommige mensen een omvangrijke uitgave is. Het heeft me verrast, ik wist eigenlijk niet hoeveel het kost. Ik vind ook dat het niet kan dat dit wordt voorbehouden aan de mensen die het attest kunnen betalen. Maar als we dit wijzigen, moeten we er natuurlijk voor blijven zorgen dat objectief vastgesteld kan worden wat iemand nodig heeft. Wij staan voor vrij omvangrijke hervormingen. Het is uiteraard belangrijk dat de juiste expertise op de juiste plaats komt.

De heer De Ro is nu net eventjes naar buiten, maar het klonk als muziek in mijn oren toen hij daarnet zei dat wie in een school terechtkomt, toch ook wel wat affiniteit ontwikkelt met de klas of met de praktijk in de school. Ik zal echter zeker niet ontkennen dat het binnenhalen van andere expertise in een school, een heel verrijkende ervaring kan zijn.

Ik neem alle opmerkingen mee. We proberen zo snel mogelijk tot een statuut en tot een nieuwe gon-regeling te komen. Het mag inderdaad niet nog drie jaar

blijven zoals het nu is. Ik mik echt op 1 september 2016, maar dat zal keuzes vergen van ons allemaal.

Mijnheer De Meyer, op het terrein zijn er natuurlijk heel veel situaties mogelijk. Ik heb de antwoorden op de schriftelijke vragen die gesteld zijn, niet bij me. Het hangt er een beetje van af hoe die orthopedagoog aangesteld wordt. Er zijn loon-categorieën. Een orthopedagoog met een lerarenopleiding verdient iets meer – maar dat is niet veel meer hoor – dan een orthopedagoog zonder. Als hij of zij aangesteld wordt in uren van een professionele bachelor, dan verdient hij ook weer minder. Op het terrein zijn er heel veel situaties mogelijk. Ik kan me indenken dat dit weinig motiverend is voor de persoon in kwestie. Of we dit ook allemaal hervormd krijgen, weet ik niet, het is nog een punt en het mag zeker de hervorming van gon niet in de weg staan. Ik heb geprobeerd om u nu al mee te geven wat ik weet over de betaling van de orthopedagogen, blijkbaar hangt het vooral af van de uren waarin ze effectief tewerkgesteld worden.

We hebben dus nog veel bezorgdheden. De meeste zijn we volop aan het behandelen. Voor mij is vooral relevant dat het kind krijgt waar het nood aan heeft. Ik hoor veel mensen vragen stellen over de 2 uur. Waarom moet dat 2 uur zijn gedurende een bepaalde periode, om de week of om de twee weken? Kan dat niet een beetje soepeler? Leg het maximumplafond vast, maar zorg ervoor dat je voor de rest het kind kunt aanbieden wat het nodig heeft. Dat is de uitdaging waar we samen voor staan.

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Minister, ik ben het met u eens. Wat de betaalbare diagnosestelling betreft, lijkt het me interessant om dat niet op te lossen met de hervorming van gon en ion. We moeten dit zeker en vast meenemen wanneer we de leerlingenbegeleiding onder de loep nemen. Daar kunnen we bekijken hoe we in de disciplines kunnen voorzien die nodig zijn om tot het juiste attest te komen. We kunnen daar de kans grijpen en regelen wat nodig is om tot een juiste diagnose te komen en om dit kosteloos ter beschikking te stellen van ouders.

We moeten dit zeker en vast opnemen in het dossier leerlingenbegeleiding, niet enkel voor de diagnosestelling, maar ook voor de begeleiding. We zien dat nu een aantal leerlingen logopedie volgen. Voor sommigen is dat nodig. Voor anderen is het niet nodig, maar is het een keuze van de ouders. We merken echter ook dat een aantal leerlingen die het echt nodig hebben, de begeleiding niet kunnen krijgen omdat die te veel centen kost. Ook daar zijn er mogelijkheden, we kunnen op termijn bekijken op welke manier de expertise van het buitengewoon onderwijs kan worden ingezet in het gewoon onderwijs, maar dan heel duidelijk enkel voor de leerlingen die het echt nodig hebben.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het aanbieden van tijdelijk onderwijs aan huis voor leerlingen van elke erkende school  
– 190 (2015-2016)**

**Voorzitter:** mevrouw Kathleen Helsen

**De voorzitter:** De heer Van Dijck heeft het woord.

**Kris Van Dijck (N-VA):** Voorzitter, minister, collega's, de vraag die ik u stel, zal bondig zijn. Het betreft geen majeur probleem, maar een probleempje waarmee ik onlangs werd geconfronteerd en waarbij ik toch enige bedenkingen heb. Die wil ik graag even aan u voorleggen.

We kennen allemaal het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2007 betreffende het onderwijs aan huis voor zieke kinderen en jongeren. In dat besluit is te lezen dat het van toepassing is op alle leerlingen die 5 jaar of ouder geworden zijn vóór 1 januari van het lopende schooljaar van het gewoon en buitengewoon basisonderwijs, gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, en op de regelmatige al dan niet leerplichtige leerlingen van het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs, ook gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap.

Dit betekent dat leerlingen die les volgen in een school die niet wordt gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, niet in aanmerking komen voor tijdelijk onderwijs aan huis. Daarenboven komen zij ook niet in aanmerking voor synchroon internetonderwijs (sio) dat wordt aangeboden door Bednet. Ik denk ook niet dat in 2007 het internetonderwijs al goed was uitgebouwd.

We hanteren een logica, maar dat botst toch enigszins met het recht op onderwijs. Volgens ons moet de kwaliteit voorop staan. Ik deel de mening dat het moeilijk is om leraren lesuren te geven voor thuisonderwijs van leerlingen van scholen die we niet subsidiëren en financieren. Mijns inziens wringt het schoentje waar het gaat over vormen van internetonderwijs zoals aangeboden door Bednet. Ik ben ervan overtuigd dat het moeilijk is om grenzen anders te leggen, maar anderzijds is het ook zo dat op de website van onder meer 'Onderwijs kiest' een lijst staat van erkende scholen. Natuurlijk, erkende scholen zijn nog niet scholen die gesubsidieerd en gefinancierd worden, maar op de website staat terecht dat men daarmee geen oordeel wil vellen over de kwaliteit van het aangeboden onderwijs. Ik ben ervan overtuigd dat bepaalde categorieën van kinderen welk degelijk kwalitatief hoogstaand onderwijs in het privécircuït kunnen volgen. Ik denk dan aan Eureka en dergelijke.

Los van de kwaliteitsvraag, wil ik toch weten of het opportuun is om ons te beperken tot de scholen die we financieren en subsidiëren. Zijn er voldoende objectieve criteria om niet voor alle leerlingen die langdurig ziek zijn in deze ondersteuningsbehoefte te voorzien? Voorziet u in uw beleid wijzigingen in de reglementering met betrekking tot onderwijs aan te brengen? Ik denk dat er voor het internetonderwijs mogelijkheden zijn.

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Collega's, u stelde de vraag en gaf al zo goed als volledig het antwoord. Voor zieke leerlingen die schoollopen in een onderwijsinstelling die alleen voldoet aan de erkenningsvoorwaarden maar niet aan de financierings- of subsidiëeringsvoorwaarden, wordt inderdaad noch tijdelijk onderwijs aan huis, noch synchroon internetonderwijs gesubsidieerd. Dat geldt uiteraard ook voor privé-scholen. Dat is volkomen logisch. Scholen die enkel erkend zijn, vallen per definitie buiten elke vorm van subsidiëring. We subsidiëren geen omkadering, geen gon, geen lestijden levensbeschouwelijke vakken, geen werkingsbudget, geen punten-enveloppe ... en dus ook geen tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) en geen sio.

Dit neemt echter niet weg dat een erkende school op eigen initiatief kan instaan voor de begeleiding van de zieke leerling op basis van vergelijkbare maatregelen die aangeboden worden in het gesubsidieerde of gefinancierde onderwijs. Niets staat hun in de weg om daar een beroep op te doen, maar wij kunnen dat niet subsidiëren of ondersteunen.

De reglementering met betrekking tot het tijdelijk onderwijs aan huis wordt regelmatig en stapsgewijs aangepast en verbeterd. Eventuele wijzigingen zullen we bekijken in het raamwerk van een breder debat over de onderwijsbegeleiding van zieke kinderen en jongeren. Ik heb geen plannen om louter erkende scholen te subsidiëren. Dat ligt zeer gevoelig. De verschillen tussen de erkennings- en de

subsiëeringsvoorwaarden, met de rationalisatienorm als voornaamste, hebben hun redenen, en daar houden we aan vast. Het is evenwel geen probleem dat scholen nagaan of ze bepaalde zaken kunnen aanbieden of een beroep doen op welbepaalde dienstverlening.

**Kris Van Dijck (N-VA):** Minister, uw antwoord was wat te verwachten. Toch wil ik u vragen om na te gaan of internetonderwijs kan worden aangeboden door privéscholen, al dan niet tegen betaling. Bij mijn weten is dat nog niet het geval.

**Minister Hilde Crevits:** Ik zal het bekijken. Volledig gesubsidieerde dienstverlening ligt moeilijk. U sprak even over Eureka ADIBib.

**Kris Van Dijck (N-VA):** Ik had het over een privéschool, bij wijze van voorbeeld.

**Minister Hilde Crevits:** Eureka ADIBib biedt diensten aan, en veel scholen maken er gebruik van. Hier hebben we het over het omgekeerde: over privéscholen die volledig gesubsidieerde dienstverlening zouden integreren in hun werking. Ik zal de regels bekijken. In elk geval kan men gelijkaardige initiatieven nemen. Het is niet zo dat sio, wat Bednet aanbiedt, gemakkelijk te installeren is. Dat vereist veel logistieke begeleiding en kost ook vrij veel. Maar u verwoordde de spanning heel terecht: in het kader van de regelgeving heeft elk kind dat langdurig ziek is, zijn rechten. Ik wil best eens bekijken hoe we de zaken aanpakken voor zo'n kind dat schoolloopt in een louter erkende privéschool, maar eigenlijk blijft die aanpak volledig in handen van die privéschool. Voorlopig is dat zo toch.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de 'reparatiewet' van federaal minister De Block betreffende de regeling van de geestelijke gezondheidsberoepen – 204 (2015-2016)**

**Voorzitter: de heer Koen Daniëls**

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Minister, de hogescholen die de opleiding bachelor psychologie aanbieden, hebben mij met grote bezorgdheid gecontacteerd. Ze deden dat omdat op 1 september 2016 de wet van 4 april 2014 betreffende de regeling van de geestelijke gezondheidszorgberoepen in werking treedt. Dat zal ervoor zorgen dat de klinisch psycholoog een erkend gezondheidsberoep zal worden dat enkel toegankelijk is voor masters in de klinische psychologie en waarbij aan de psychotherapie een machtiging zal worden uitgereikt mits welomschreven vooropleidingen.

Verschillende beroepsgroepen uit de geestelijke gezondheidszorg zagen hierin reeds het gevaar van een sterk ingeperkte toegang tot het werkveld, voornamelijk voor bachelors in de toegepaste psychologie. Daarom pleitte de Beroepsvereniging van Bachelors in de Toegepaste Psychologie eerder op het kabinet van de federale minister van Volksgezondheid voor de erkenning van de bachelor toegepaste psychologie als paramedicus die de klinische psychologie beoefent. De vereniging pleitte ook voor de toegang voor de bachelors toegepaste psychologie tot een psychotherapieopleiding in een van de vier erkende stromingen, met het oog op het behalen van de titel psychotherapeut.

Recent heeft het federale kabinet van de minister van Volksgezondheid meegedeeld dat er nog wijzigingen aan de wet van 4 april 2014 zullen worden

aangebracht. In deze 'gerepareerde' wet zouden enkel masters klinische psychologie en klinische orthopedagogie nog worden erkend als zorgverstrekkers in de domeinen van de klinische psychologie, de school- en pedagogische psychologie en de psychotherapie. Voor de professionele bachelors toegepaste psychologie wordt in geen enkele erkenning of toegang voorzien en wordt de toegang tot het werkveld dus helemaal ingeperkt.

Dit enge kader staat in fel contrast met de enorme diversiteit aan cliënten die veel meer gebaat zijn met een diversiteit aan hulpverleners die bovendien interprofessionele samenwerking kunnen nastreven. Dat is iets waar de geestelijke gezondheidssector zelf voor pleit. Zonder aan de federale materie en aan de bevoegdheden in deze te willen raken, heeft dit alles natuurlijk wel gevolgen voor de bacheloropleidingen in de toegepaste psychologie. We moeten weten waartoe we deze jonge mensen opleiden, en vooral, of voor hen voldoende tewerkstellingskansen zullen ontstaan. Dat is de bekommernis van de hogescholen.

Daarom heb ik de volgende vragen. Weet u in welke zin deze wet van minister De Block wordt 'gerepareerd'? Gaat u over deze kwestie overleggen met uw federale collega en haar uiteenzetten wat dit betekent voor een aantal opleidingen die we aanbieden? Welke loopbaanmogelijkheden blijven er nog over voor toekomstige bachelors in de toegepaste psychologie als zij niet meer in aanmerking zullen komen voor de meeste jobs die zij vandaag invullen?

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Collega's, de signalen die in de media aan bod kwamen, zijn mij door het kabinet van minister De Block bevestigd. Er wordt inderdaad nog gesleuteld aan de wet van 4 april 2014, die op 1 september 2016 in werking zou moeten treden. In uw vraag geeft u de twee voornaamste knelpunten aan: de erkenning van de klinisch psycholoog als gezondheidszorgberoep en het inkantelen van de psychotherapie in de wet op de gezondheidszorgberoepen. Omtrent dat laatste wordt voorgesteld om de psychotherapie voor te behouden aan erkende gezondheidszorgberoepen. Dat zijn de artsen, tandartsen, kinesitherapeuten, vroedvrouwen, verpleegkundigen, zorgkundigen, paramedici en apothekers. Op basis van de wet van 4 april zouden daar dan nog de klinisch psychologen – de masters in de psychologie of orthopedagogie, maar dus niet de professionele bachelors toegepaste psychologie – bij komen.

Op dit moment zijn er heel wat therapeuten die een opleiding genoten die niet op de lijst van erkende gezondheidszorgberoepen staat: toegepaste psychologen, maar bijvoorbeeld ook maatschappelijk assistenten, seksuologen of criminologen. Als de psychotherapie enkel zou worden voorbehouden voor de gezondheidszorgberoepen, dan krijgen mensen met de hierboven vermelde vooropleidingen geen toegang meer tot de psychotherapie. Mijn kabinet heeft dan ook het kabinet van minister De Block erop attent gemaakt dat zo'n beslissing gevolgen heeft voor de toekomstperspectieven van studenten.

Zo zijn er bijvoorbeeld meer dan 2000 studenten ingeschreven in een professionele bachelor toegepaste psychologie. Het beperken van de psychotherapie tot de gezondheidszorgberoepen zou voor hen betekenen dat ze om alsnog toegang te krijgen tot de psychotherapie eerst het schakelprogramma en de master psychologie zouden moeten volgen, waarna ze dan de opleiding psychotherapie kunnen aanvatten. Momenteel doet al bijna 30 procent van de afgestudeerde toegepaste psychologen dit, maar dat is vandaag nog niet vereist om later te kunnen werken als therapeut.

Wat de concrete loopbaanmogelijkheden zijn, hangt af van hoe de reparatiewet er zou kunnen uitzien. In het contact met het kabinet-De Block is op twee zaken gewezen. Ten eerste: het belang van overgangsmaatregelen voor studenten die

al voor een bepaalde opleiding hebben gekozen op het moment dat de wetgeving zou veranderen. Als de wet ingaat op 1 september 2016, mag dit niet onmiddellijk de deuren sluiten voor studenten die op dat moment aan de opleiding toegepaste psychologie bezig zijn of er net aan beginnen. De hogescholen moeten ook de kans krijgen om studiekeuzers duidelijk en tijdig, dus vanaf de SID-ins (studie-informatiedagen) in januari, te informeren over hun toekomstmogelijkheden. Wie dat niet doet, is zeer onverantwoord bezig. Ten tweede: het belang van een beroepenstructuur waarin alle niveaus een plaats krijgen. Wat ook de erkenningsvoorwaarden worden en hoe je de sector ook wilt reguleren, er zullen altijd afgestudeerden zijn in alle niveaus: secundair onderwijs, hbo5, bachelor, master, doctoraat ... U kent de ladder van vier, vijf, zes, zeven.

Wat betreft verpleegkunde heb ik hier altijd gepleit voor een goede leerladder, en voor de psychologische hulpverlening vind ik dat ook een goede zaak. Als men dus bepaalde zaken wil voorbehouden voor bepaalde diploma's, zal men in de beroepenstructuur ook in plaats moeten voorzien voor zinvolle profielen voor alle andere diploma's. De toegepaste psychologen zelf pleiten bijvoorbeeld voor het erkennen van een apart profiel: psychologisch consulent, naast de klinische psychologen op masterniveau. Ook dat heeft mijn kabinet bij het kabinet van minister De Block bepleit.

We bevinden ons nu dus in de 'twilight zone', voorafgaand aan de besluitvorming.

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Minister, ik maak mij er wel zorgen over om twee redenen. De mensen die vandaag hulpverlening aanbieden en die geen masterdiploma behaald hebben, maar een bachelordiploma, en die via bijkomende opleidingen toch therapie aanbieden en dat op een goede manier doen en met mooie resultaten, zullen straks geen toegang meer hebben. De cijfers die wij vandaag krijgen van de Vlaamse minister van Welzijn en Gezondheid, maken duidelijk dat op het vlak van de geestelijke gezondheidszorg de problemen alleen maar toenemen, en dat we alle hulpverleners nog steeds nodig hebben om goede begeleiding aan te bieden. Ik ben dus wel bezorgd dat er straks geen voldoende aanbod zal zijn, toegankelijk voor iedereen. Daarnaast is het interessant om te bekijken waar de bachelors toegepaste psychologie vandaag terechtkomen. Als dit hoofdzakelijk in jobs is waar straks een masterdiploma voor vereist is, moeten we bekijken of we deze opleiding in de toekomst op deze manier moeten blijven aanbieden. Als de mogelijkheden op tewerkstelling drastisch worden ingeperkt, moeten we heel correct zijn ten aanzien van zowel de hogescholen als de studenten. Ik weet niet of wij vandaag al een zicht hebben op waar de afgestudeerden precies terechtkomen en wat dat exact betekent. Dat zou wel interessant zijn als deze wet effectief op deze manier zou worden toegepast vanaf 1 september 2016. We kunnen de vergelijking niet helemaal maken, zoals we dat wel kunnen in de medische zorgen.

Bij de verpleegkundigen moeten er verschillende activiteiten gebeuren. Daar kun je gemakkelijker een differentiatie in opbouwen. Als het gaat over psychotherapie, zal het veel moeilijker zijn om die differentiatie in de praktijk waar te maken. Daarom moeten wij dit met de nodige zorg opnemen, en is het interessant om in kaart te brengen waar de mensen die deze opleiding volgden, vandaag terechtkomen. Wij moeten weten of we in de toekomst een heroriëntering moeten doorvoeren.

**De voorzitter:** Mevrouw Brusseel heeft het woord.

**Ann Brusseel (Open Vld):** Mevrouw Helsen heeft gelijk dat we ons moeten afvragen of de opleiding professionele bachelor toegepaste psychologie nog wel zin heeft. Het is inderdaad belangrijk dat wie psychotherapie aanbiedt, onderlegd

is. De menselijke geest is zeer complex. Ik denk niet dat er veel variatie mogelijk is in wat een goede therapie is. Je kunt gespecialiseerd zijn in bepaalde problematieken. Dat kan best. Maar de professionele bachelor toegepaste psychologie is het resultaat van het willen organiseren van heel veel studierichtingen op alle niveaus. Sommige zaken worden nu eenmaal gegeven met een serieuze academische grond, andere niet. Na het volgen van algemeen secundair onderwijs vat men een bepaalde studie grondig aan, ofwel niet. Je wordt niet een beetje psycholoog, net zoals je ook niet een beetje zwanger wordt.

Voor bepaalde beroepen is een grondige studie nodig. Wat mij een beetje stoort, is het maatschappelijk gegeven dat ik vandaag vaststel: dat heel veel mensen zich coach of consultant noemen en beweren dat ze de psychologische problemen van mensen, problemen in verband met vermoeidheid en organisatie, gaan aanpakken. Ik heb het daar zeer moeilijk mee. Ik heb daar niet al te veel vertrouwen in. Het is niet wenselijk dat iedereen zomaar illusies begint te verkopen en op die manier zijn brood probeert te verdienen. Ik zeg niet dat die professionele bachelors toegepaste psychologie allemaal illusies verkopen. Maar je maakt die onderwijskeuze, die wij politiek al dan niet ondersteunen. Daarom vind ik dat de minister van Volksgezondheid er goed aan heeft gedaan om nu eens duidelijk te stellen wie zich therapeut mag noemen en wie welke zorgtaken op zich mag nemen, en welke verantwoordelijkheden hij kan dragen.

Ik maak tot slot nog een parallel met andere diploma's. We zien dat bijvoorbeeld de professionele bachelors journalistiek ook niet gemakkelijk aan de bak komen. Ook daar is er hetzelfde scenario. Ofwel volg je een heel grondige opleiding en word je goed voorbereid, en maak je kans op de arbeidsmarkt. Je moet niet naar het hoger onderwijs, enkel om te zeggen dat je naar het hoger onderwijs gaat. Het moet relevant zijn.

**De voorzitter:** Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

**Ingeborg De Meulemeester (N-VA):** Minister, ik deel de bezorgdheden van mevrouw Helsen. We mogen niet hervallen in dezelfde discussie die we hebben gevoerd bij de opleidingen verpleegkunde, waarbij ook het voortbestaan van de hbo5 verpleegkunde op de tocht stond. Professionele bachelors toegepaste psychologie leiden ook tot een kwalitatief diploma met een meerwaarde op de arbeidsmarkt. Momenteel heerst inderdaad het idee dat een professionele bachelor toegepaste psychologie minderwaardig zou zijn aan een academische bachelor en master. Dit is een verkeerd uitgangspunt. We moeten pleiten voor een duidelijk onderscheid tussen beide. Want dat is volgens mij de kern van het probleem. Wat mag een professionele bachelor wel of niet doen? En wat mag een academische bachelor en master méér dan een professionele bachelor?

Mevrouw Helsen stelt dat er een enorme diversiteit aan cliënten bestaat, die gebaat zijn bij een diversiteit aan hulpverleners die tot een interprofessionele samenwerking kunnen komen – iets waar de geestelijke gezondheidssector inderdaad zelf voor pleit. Daar heeft ze gelijk. Maar ik wil hier duidelijk maken dat het dan ook binnen de gezondheidssector zelf duidelijk moet zijn wie wat kan en mag doen. Wanneer een huisarts iemand moet doorverwijzen, moet ook op dat niveau duidelijk zijn wat de verschillen en mogelijkheden zijn van elke afgestudeerde in de psychologie, het weze nu de toegepaste of de academische.

Het Europese kwalificatieniveau met de getrapte structuur moeten we hier zeker kunnen toepassen, maar met in het achterhoofd dat een trap lager niet gelijk staat met minderwaardig. We moeten hierbij ook in het achterhoofd houden dat een academische master ook effectief een meerwaarde moet bieden, ook voor de studenten. Indien alle opleidingen aan alle hogescholen en universiteiten gelijkwaardig zouden worden, en enkel focussen op verschillende gebieden, is het voor



een student niet meer aantrekkelijk om daadwerkelijk met een masteropleiding te starten. Het is nu eenmaal zo dat om zelfstandig een diagnose te kunnen stellen en iemand te behandelen, studenten een masterniveau opleiding moeten volgen. Dergelijke vaardigheden leer je niet op enkele jaren. Hierbij kunnen we het onderscheid in opleidingen in de zorgberoepen en opleidingen in de ondersteunende zorgberoepen zeker maken. Wat betreft de implicaties op het niveau van de scholen moeten we hier ook zeker aandacht aan besteden. Wanneer we stellen dat enkel masters diagnoses kunnen stellen, brengt dit voor heel wat scholen en centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) heel wat moeilijkheden met zich mee. Momenteel kunnen ook afgestudeerden in de ondersteunende zorgberoepen diagnoses stellen en begeleiding geven.

Minister, daarom wil ik u een bijkomende vraag stellen. Indien het onderscheid tussen de afgestudeerden in de zorgberoepen en de afgestudeerden in de ondersteunende zorgberoepen inderdaad de norm zou worden, hoe zou u dan de CLB's adviseren om hiermee om te gaan? Worden de diagnoses van de huidige medewerkers dan tenietgedaan? Of kunnen zij mits een eventuele bijkomende opleiding alsnog hun beroep blijven uitoefenen?

Indien u overleg zou hebben met minister De Block, dan zou ik er toch voor willen pleiten om bij haar voor overgangsmaatregelen te pleiten, zodat niet heel de sector op zijn achterste poten staat.

**De voorzitter:** De heer Durnez heeft het woord.

**Jan Durnez (CD&V):** Voorzitter, ik heb hier heel wat interessante dingen gehoord. Ik denk niet dat ik dat kan overtreffen. Maar ik wil toch een paar elementjes meegeven.

Mevrouw Brusseel, dit is volgens mij geen uitgevonden opleiding. We moeten daarvoor niet ver terug in de geschiedenis. Deze opleiding is meegegroeid met de vraagzijde van de maatschappij. Dat moet op zich worden bekeken. Het is een onderdeel van onze opdracht om dat, net als heel wat andere opleidingen, op te volgen.

Hier is de discussie onderliggend over wie dit aanbod kan leveren. Dan beginnen we bij de bachelors en bij de diverse disciplines in de psychologie. De hoogste quotering is daar de klinische psycholoog: die heeft het langst gestudeerd. Dan komen we bij de artsen en daarna bij de psychiaters. Je zit daar in een onmetelijke range van hulpverlening en van tussenkomsten. Er is een gradatie van wie wat kan bieden en met welke expertise.

Naast de spanning tussen de geneeskundigen die alles kunnen genezen en de psychologen die denken alles te kunnen begeleiden, een spanning die er altijd is en waar we best niet op doorgaan, is er nog iets anders. De wet van 2014 was een parlementair initiatief. Dit is niet gepasseerd via de Raad van State. Er blijken een aantal anomalieën te zitten in de toepassing. Het komt onze federale collega's toe om eerst die anomalieën uit te klaren tussen wat zij in 2014 hebben gewild en wat in de uitvoering wordt betwist. Ik ga dus mee in de vragen die hier worden gesteld. Het moet uitgeklaard worden tussen het federale parlement en de minister. Finaal kan voor ons de vraagzijde blijven. Maar eerst moet worden vastgesteld waar het in de discussie heel precies over gaat: over erkenningen en over welk niveau van erkenning. Ik plaats hiermee de bal terug in het federale kamp. Ik denk, voorzitter, dat u het daarmee eens bent.

**De voorzitter:** Ik ben in dezen maar voorzitter. Ik zal mij dus niet in de ene of de andere richting uitspreken. Het voorzitter-zijn levert een aantal nadelen op.

Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Dit is een unicum. Het is de eerste keer dat ik de heer Daniëls zijn eigen functie hoor omschrijven met 'maar'. *(Gelach)*

Collega's, we hebben hier daarnet een niet oninteressante gedachtewisseling gehoord. Ik wil jullie eerst geruststellen. Ik heb net gepoogd om zo overzichtelijk mogelijk te melden dat ik ook overgangsmaatregelen bepleit. Mevrouw De Meulemeester gaf daarnet nog de indruk dat ik dit nog moest vragen. Ik heb net gezegd dat ik dat juist wilde doen.

Ik ga mij niet uitspreken over de zin of de onzin van opleidingen, of over het waarom van die opleiding. Ze is er en ze wordt door veel jongeren gevolgd. Ik pleit nog eens voor een zeer duidelijke leerladder, waarbij je zeer goed weet met welk diploma je waar terechtkunt. Het federale niveau moet daar duidelijkheid in verschaffen. Dat is voor mij cruciaal. Een van de zaken waarover jullie eens moeten nadenken, is dat we op dit ogenblik niet precies weten waar al deze studenten terechtkomen. Dat is bijzonder breed. Een deel ervan kan als therapeut aan de slag en die opleiding volgen, een ander deel komt in de preventieve gezondheidszorg en de hulp. Er moet dus een duidelijk kader zijn dat op elk niveau het overzicht biedt aan beroepen die kunnen worden uitgeoefend.

Op de website van de beroepsvereniging staat: "Als bachelor in de Toegepaste Psychologie kan je terecht in het uitgestrekte werkveld van de psychologie. Werkterreinen waar psychologisch consultants vlot worden ingeschakeld, zijn centra voor geestelijke gezondheidszorg, centra algemeen welzijn, centra voor leerlingenbegeleiding, centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning, scholen en revalidatiecentra, expertisecentra voor autisme, psychiatrische centra of ziekenhuizen, algemene ziekenhuizen, arbeidstrajectbegeleiding, selectie- en wervingsbureaus, personeelsdiensten in openbare instellingen en privébedrijven, groepspraktijken voor personen met psychologische problemen en privépraktijk als zelfstandige." Dat is dus enorm veel.

Er moeten dus overgangsmaatregelen komen en een duidelijke, heldere leerladder. Als dat er is, kunnen we vermijden dat de hele sector op de achterste poten gaat staan. Ik deel uw zorgen en ik heb een brief gestuurd naar de federale minister. Ik ontloop mijn verantwoordelijkheid ook niet. Er moet een oplossing komen die duidelijkheid schept.

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Minister, het zou interessant zijn om te weten waar de wetgeving al dan niet een impact op heeft. In de CLB's werken psychopedagogisch werkers. Volgens mij is die wetgeving niet van toepassing op hen.

**Minister Hilde Crevits:** Dat moet net in kaart worden gebracht. Het diploma gaat enorm breed. We moeten kijken waarop de wetgeving van toepassing is. Laat ons een ladder maken waardoor de zaken wat duidelijker worden, maar ik denk wel dat u gelijk hebt.

**Kathleen Helsen (CD&V):** Binnen de CLB's en de centra algemeen welzijnswerk vallen ze niet onder het medisch personeel, maar binnen de geestelijke gezondheidszorg wel. Als het beroepen zijn binnen de gezondheidszorg is de wetgeving op hen van toepassing. Buiten de gezondheidszorg is dat niet het geval.

Voor mij is niet duidelijk hoeveel procent van deze mensen terechtkomt binnen de gezondheidszorg en hoeveel procent er tewerkstellingskansen heeft buiten de gezondheidszorg. Dat is van belang om te weten of de opleiding in deze vorm in de toekomst moet worden aangeboden.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.